

Kommunal- og forvaltningskomiteen NTLs innspill til statsbudsjettet for 2025

Tillitsreform

NTL er positive til at regjeringen viderefører arbeidet med en tillitsreform i staten. Departementet har oppgitt at mål- og resultatstyringen skal utvikles for å unngå at tilsattes faglige selvstendighet ikke avgrenses. En tillitsbasert styring av offentlig sektor er ikke forenlig med kontroll- og overvåkingsregimer knyttet til individuell arbeidsinnsats. NTL mener regjeringen må pålegge virksomhetene å gjennomgå innførte kontrolltiltak i virksomhetene for å avskaffe unødvendige kontrollsystemer. Vi anmoder komiteen om å be om en oversikt over hvilke tiltak regjeringen har iverksatt for å avvikle overflødige kontrollsystemer.

Digitaliseringen i staten er et av de områdene med lavest grad av medbestemmelse. Digitale systemer kan effektivisere og forbedre oppgaveløsningen, og berører i stor grad de ansattes arbeidshverdag. Vi anmoder komiteen om å be om en oversikt over hvilke tiltak regjeringen iverksetter for å sikre medbestemmelse på sentrale digitaliseringsprosesser ledet av DFØ og øvrige direktorater.

Tilsynet for universell utforming av IKT

Fremlegget til statsbudsjettet for 2025 vil bety enn svekkelse på en tredjedel av tilsynet sett opp mot 2023. Dette har store konsekvenser for arbeidet med å redusere digitalt utenforskap, noe som direkte påvirker mulighetene for enkeltpersoners deltakelse i samfunnslivet. Dette skjer trass i at styrking av UU-tilsynet er et tiltak i den nye digitaliseringsstrategien som ble lagt fram for få uker siden. Riksrevisjonen har i sin rapport, fra september i år, pekt på at Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet bør styrke sin samordnings- og pådriverrolle for ansvarlig bruk av kunstig intelligens (KI) i offentlig sektor. Dette inkluderer videreutvikling av virkemiddelapparatet, regulatoriske avklaringer og samordna tolking av regelverk knytt til KI. Dette innebærer oppgaver som naturlig hører hjemme i digitaliseringsdirektoratet og UU-tilsynet.

I 2021 vedtok Stortinget å innføre webdirektivet, der kostnaden for administrativ oppfølging ble beregnet til 9,1 stillinger. Til tross for Stortingsvedtaket har man ikke foretatt en faktisk bevilgning. Kostnaden for 9,1 stilling pluss 1 million kroner i lisenser utgjør 12,2 millioner kroner per år.

Mangelen på midler skaper en krevende situasjon for kva aktiviteter og kontroller tilsynet kan utføre. Tilgjengelighetserklæringen, omfatter over 2500 offentlige virksomheter og 7200 erklæringer. Den har ført til store forbedringer i arbeidet med digital inkludering. Per i dag har UU-tilsynet midler til å holde ordninga oppe ut året, men fra neste år må tilsynet legge ned denne ordningen dersom midlene ikke kommer på plass.



Siden 2021 har det blitt investert over 35 millioner kroner i løsninger for datadrevet digitalt tilsyn. Dette inkluderer sentral rapportering gjennom tilgjengelighetserklæringen, en dataplattform, IT-støtte og automatisk kontroll. Disse løsningene gjør det mulig for en ansatt å utføre arbeidsoppgavene til ti ansatte uten tilsvarende løsninger. På grunn av manglende tildelinger kan disse løsningene ikke settes i produksjon, og både investeringen og den potensielle gevinsten står i fare for å gå tapt. Det betyr at den innovative og effektive måten å føre tilsyn på vil måtte avvikles.

Lokalt vil dette få alvorlige konsekvenser for Leikanger, der fem arbeidsplasser vil kunne forsvinne. Dette representerer 25 prosent av dagens tilsynsstab og innebærer en kraftig nedbygging av et internasjonalt anerkjent fagmiljø.

Utlendingsfeltet

NTL mener at antall overføringsflyktninger ikke bør senkes fra dagens nivå. Norge har internasjonale forpliktelser i til å ivareta personer på flukt, som å gjenbosette flyktninger i tråd med henvendelser fra FN-UNHCR. NTL mener at Norge bør gjenbosette og ta imot overføringsflyktninger i tråd med henvendelse fra FN-UNHCR.

UDI har store restanser i mange sakstyper, og budsjettforslaget på kapittel 490 gir ikke UDI mer saksbehandlingskapasitet, en kapasitet som allerede har blitt bygget ned gjennom budsjettsituasjonen i inneværende år. Dette vil medføre økte restanser som vil føre til økt belastning på de ansatte, og store sosiale og økonomiske konsekvenser for søkerne. Videre skaper lang saksbehandlingstid en risiko for at UDI vil kunne streve med å levere fullt ut på sitt samfunnsoppdrag, som rettidige vedtak, og ivaretagelse av utlendingsforvaltningens kontrollfunksjon iblant annet arbeidssaker. Dette kan ha negative konsekvenser for bekjempelse av arbeidslivskriminalitet, sosial dumping og menneskehandel.

Lov om statsansatte

Departementet har igangsatt et arbeid som skal gjennomgå statsansatteloven. I mars ferdigstilte en partssammensatt arbeidsgruppe en rapport, men oppfølgingen fra departementet har latt vente på seg. Lovforarbeidet forut for iverksettelsen av statsansatteloven i 2017 var preget av hastverk og rettstilstanden på flere områder er beheftet med usikkerhet.

Det er behov for en helhetlig gjennomgang av loven slik at ansettelser og oppsigelser i staten sikrer rettssikkerheten til de ansatte. NTL ber komiteen innstille på at regjeringen legger frem et helhetlig endringsforslag i løpet av vårsesjonen 2025.